

Dmitri Dmitrijev
Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit

Teie: 09.06.2026 nr 4-2/3

Meie: (kuupäev digiallkirjas) nr 13-8/1796-1

Ida-Virumaa tasakaalustatud arengu ja õiglase ülemineku toetamine Euroopa Liidu järgmisel eelarveperioodil

Austatud härra Dmitrijev

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile edastati 06.07.2026 vastavalt kuuluvusele Teie 09.06.2026 pöördumine Vabariigi Valitsusele, milles juhite tähelepanu vajadusele jätkata piirkonnale suunatud pikaajalist, stabiilset ning õiglast üleminekut toetavat poliitikat. Arvestades, et piirkonna edasine areng sõltub eri valdkonnapoliitikatest, küsisime ka teistelt ministeeriumitelt [tagasisidet](#) Teie kirjas esitatud ettepanekutele.

Nõustume, et Ida-Virumaa vajab jätkuvalt eritähelepanu, kuna maakond on üks enim mõjutatud piirkondi nii sotsiaalmajanduslikest arengulõhedest kui ka uuest geopoliitilisest olukorrast tulenevalt. Põlevkivisektori kahanemisega kaasneva ülemineku toetamine ei tohi katkeda Õiglase Ülemineku Fondi vahendite lõppemisega 2029. aastal, vaid peab leidma järjepideva koha riigi poliitikate ja sekkumiste kavandamisel. Põlevkivienergeetikast loobutakse samm-sammult ning protsess kestab aastaid. Selle protsessi käigus tuleb töötajaid ümber õpetada, tuua piirkonda uusi investeringuid ning mitmekesistada kohalikku majandust pikema aja jooksul, kui kestab Õiglase Ülemineku Fondi kasutamine.

Vajadus jätkata Ida-Virumaa arenguprogrammi

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium toetab põhimõtteliselt Ida-Virumaa pikaajalise arenguleppe ettevalmistamist. On mõistlik arutada piirkonna arengu toetamiseks pikemat, näiteks 2040. aastani ulatuvat kokkulepet. Arengulepe ei saa jääda üksnes strateegiadokumendiks, vaid peab sisaldama selgeid prioriteete, vastutajaid, rahastusallikaid ja mõõdetavaid tulemusi. Meie hinnangul tuleks Ida-Virumaa puhul kaaluda regionaalse arenguleppe formaati, mida oleme seni piloteerinud viie maakonnaga Lõuna-Eestis ja nelja maakonnaga Kesk-Eestis. See võimaldaks edasi arendada Õiglase Ülemineku Fondi rakendamisel kujunenud koostöömudelit, mis on toonud kokku mitu sektorit ja valitsemistasandit – sidudes riigi, kohalike omavalitsuste, ettevõtjate, ülikoolide ja teiste piirkonna võtmeosapoolte tegevused piirkonna arendamisel ühtsemaks tervikuks.

Samuti tuleb hinnata, milline on arenguleppe sobiv territoriaalne ulatus. Üks võimalik lahendus on Ida- ja Lääne-Virumaad hõlmav laiem arengupiirkond, kuid see eeldab piirkonna enda valmisolekut ja kokkulepet. Täna on Lääne-Virumaa juba osa ka Kesk-Eesti arenguleppe piirkonnast.

Arenguleppe rahastusvajadus sõltub sellest, millised tegevused leppes prioriteediks seatakse, kui suure osa neist on võimalik katta Euroopa Liidu uue eelarveperioodi vahenditest, milline osa vajab täiendavat rahastust kas riigi või kohalike omavalitsuste eelarvetest ning kas tuleks kaasata ka erainvestoreid. Augusti lõpus esitab Rahandusministeerium Vabariigi Valitsusele otsustamiseks EL 2028+ perioodi vahendite ehk riigiplaani valdkondliku jaotuse ettepaneku. Pärast seda saab hakata täpsemalt kujundama uue perioodi meetmeid ning hinnata, millised Ida-Virumaa vajadused on võimalik katta välisvahenditest ja millised vajavad täiendavaid riigisiseseid otsuseid.

Tähtis on ka silmas pidada, et kuigi Ida-Virumaa positsioon oma sotsiaalmajanduslike näitajate poolest on väga erinev pealinnaregioonist, ei ole see sedavõrd erinev ülejäänud Eesti maakondadest. Seetõttu on regionaalselt ühtlase arengu tagamiseks kriitiliselt oluline suunata uue EL-i eelarveperioodi toetusvahendeid senisest enam väljapoole Harjumaad tervikuna, mitte vaid ühte maakonda. See põhimõtteline otsus on eelduseks, et nii Ida-Virumaa kui ka teised Eesti maakonnad ei jääks veelgi enam maha Tallinnast ja Harjumaast.

Valitsus on kevadel toimunud valitsuskabineti arutelul väljendanud valmisolekut suunata koostatava riigiplaani vahendid regionaalselt tasakaalustatumalt väljapoole Harjumaad, pöörates eraldi tähelepanu idapiirialadele. Eraldi riiklik rahastus ei ole samas ainus võimalik lahendus. Arutada tuleb ka teisi variante, näiteks madalamaid omafinantseeringu määrasid toetuste puhul, piirkondlikke erisusi toetusmeetmetes ning seda, kuidas juba olemasolevaid rahastusallikaid ja meetmeid saaks kohandada paremini vastama kohalikele vajadustele.

Riikliku ja kohaliku tasandi koostööine vastutus Ida-Virumaa tuleviku eest

Õiglase ülemineku fondi rakendamise üheks tugevuseks on olnud hästi toimiv ja sisuline koostöö riigi erinevate valdkondade ning piirkondlike organisatsioonide vahel. Kuna õiglase ülemineku fondiga Euroopa Liidu uuel rahastusperioodil ei jätkata, on riigis keskselt vaja otsustada, kuidas tagada piirkonna samasuunaline toetamine pikema perioodi jooksul.

Riigiplaani esmase jaotusettepaneku järel alustavad ministeeriumid meetmete ja nende täpsemate tingimuste väljatöötamist. Selle käigus saab välja tuua ka ettepanekud võimalikeks erisusteks, stiimuliteks ja eesmärkideks idapiirialadel konkreetsete meetmete või poliitikavaldkondade lõikes. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile on valitsus seadnud ülesandeks määrata riigiplaani koostamise protsessis koostöös teiste ministeeriumidega kindlaks meetmed, millel on suurima regionaalse mõju potentsiaal väljaspool Harjumaad ja idapiirialadel, ning esitada vastavad ettepanekud Rahandusministeeriumile hiljemalt 2027. aasta augustiks. Samuti oleme valmis võtma nende regionaalset arengut oluliselt tasakaalustavate meetmete puhul koordineeriva rolli, et ministeeriumid saaksid piirkondlike partneritega konsulteerida ja pidada dialoogi meetmetes sobivamate erilahenduste kavandamiseks. Ida-Virumaa kontekstis tähendab see muu hulgas toetuste kavandamist viisil, mis võimaldab edasi arendada õiglase ülemineku fondi toetuste abil loodud piirkondlikke arengueeldusi.

Ühtlasi julgustame Ida-Virumaa Omavalitsuste Liitu võtma ühendust asjaomaste ministeeriumitega ja andma omapoolset sisendit piirkondlike arenguvajaduste ja eripärade arvestamiseks meetmete kujundamisel.

Tagasiside Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu ettepanekutele

Teie ettepanekud on sisulises kooskõlas valitsuskabinetis võetud suunaga käsitleda idapiirialasid regionaalse tasakaalu seisukohalt eraldi tähelepanu vajava piirkonnana. Ida-Viru

maakonnas nõuab täiendavat tähelepanu Õiglase Ülemineku Fondi toetuste mõju jätkusuutlikkuse hoidmine ja võimendamine.

Järgnevalt esitame tagasiside Teie ettepanekutele esitatud punktide kaupa, kajastades ka teistelt ministriumitelt saadud sisendit:

3.1 Koostada Ida-Virumaale pikaajaline riiklik arengulepe aastani 2040 ja säilitada piirkonnale erimeetmed ettevõtluse ja tööhõive toetamiseks. Tagada selleks eraldiseisev riiklik rahastus, mis võtab arvesse Ida-Virumaa eripära ning sisaldab regionaalselt eristuvaid paindlikke meetmeid ettevõtluskeskkonna arendamiseks ning uute investeeringute tegemiseks, kaasates kohalikke omavalitsusi ja kogukondi.

Jagame koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga hinnangut, et riigi ettevõtlusarengu ja tööturupoliitika valdkonna seniste tegevuste kõrval on vaja kavandada täiendavaid regionaalarengut tasakaalustavaid ja piirkondlikest erivajadustest lähtuvaid sekkumisi. Toome veelkord välja, et arenguleppe koostamine sarnaselt Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti arengulepetele tagaks kohaliku omavalitsuse, kogukonna, riigi ja ettevõtjate parima tegevuste koordineerimise ning parima võimaliku toetuste kasutamise tulemuslikkuse.

Regionaalsete arengulepete puhul on tegemist koostööformaadiga, kus pikaajalist strateegilist plaani regiooni ettevõtluskeskkonna arendamiseks ning võimalusel ka teistes valdkondades kavandavad kohe algusest peale ühiselt eri osapooled: riik, kohalik tasand, ettevõtjad ja muud piirkonnas võtmevaldkondi edendavad osapooled, näiteks ülikoolid ja nende piirkondlikud kolledžid ning innovatsiooni- ja teadus-arendusasutused. Regionaalsete arengulepete formaadi eelis on ettevõtluskeskkonna arendamisel suurema piirkonna majanduskeskkonna mõjutamine – seda enam kui maakondliku arengustrateegia näol, mis piirneb ühe maakonna ja selle omavalitsuste koostööga. Väga oluline on just selliste tegevuste ja meetmete ühine planeerimine, elluviimine ja rahastamine, mis võtavad arvesse mitmest maakonnast koosneva laiema regiooni, kui ühtselt toimiva toimepiirkonna, vajadusi. Ühine planeerimine võimaldab ka rahastusmeetmeid disainida regiooni jaoks sobivaks. Oluline on märkida, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on esitanud Rahandusministeeriumile taotluse riigiplaanist regionaalsete arengulepete elluviimise rahastamiseks. Samuti sisaldab taotlus ettepanekut luua eraldi sekkumine ettevõtluskeskkonna arendamiseks idapiirialadel.

Uue 2028+ struktuurivahendite programmiperioodi ettevalmistamisel on valitsusel võimalik astuda samme idapiirialade arengu tasakaalustamiseks läbi inimeste, kogukondade, infrastruktuuri, riigiteenuste ja ettevõtluskeskkonna arengule suunatud meetmete. Lähimõeldud disaini korral on idapiirialade, sealhulgas ka Ida-Viru maakonna vajadustega võimalik arvestada üleriigilistes meetmetes, võttes kasutusele vajalikke erisusi ja kohandusi. Pärast 2028+ perioodi vahendite valdkondliku jaotuse ettepaneku kinnitamist saab hakata täpsemalt kujundama uue perioodi meetmeid ning hinnata, millised Ida-Virumaa vajadused on võimalik katta välisvahenditest ja millised vajavad täiendavaid riigisiseseid otsuseid. Oluline on leida õiglase ülemineku fondi kogemuste põhjal üles mõjusad tegevused, millega saavutataks parim tulemus nii Ida-Virumaa kui kogu riigi majanduse elavdamiseks.

2026. aasta II pooles alustatakse Õiglase Ülemineku Fondi rakendamise tõhususe hindamisega, mille raames analüüsitakse piirkonnas erinevate meetmete mõju, koosmõju ja integreeritust. Hindamine aitab tõenduspõhiselt välja selgitada, millised fondi vahendid on enim aidanud kaasa piirkonna arenguvajaduste lahendamisele ning millised rakenduspraktikad on olnud Ida-Virumaa kontekstis tulemuslikud. Hindamise käigus on ootus saada soovitusi 2028+ perioodi kavandamiseks Ida-Virumaa ÕÜF-ist väljumise kontekstis.

3.2 Kujundada Ida-Virumaast Eesti julgeoleku ja rohepöörde pilootpiirkond koos vastava strateegilise investeeringute programmiga, mille elluviimine hõlmab energiapiloteerimist, kriisikindlat taristut, ringmajandust, kaitsetööstust, erinevaid rohetechnoloogiasid ja rahvusvahelist koostööd uute tööstusharude arendamiseks. Selleks on vajalikud toetused ja maksusoodustused Ida-Virumaale tehtavatele investeeringutele ning ettevõtjate ja teadusasutuste koostöö tugevdamine. Oluline on tagada kõrgem toetuse määr Ida-Virumaa projektidele.

Toetame põhimõtteliselt ettepanekus viidatud investeeringute maandamist väljapoole Harjumaad ning Ida-Virumaal on head eeldused olla selliste investeeringute sihtkohaks. Kevadel valminud [idapiirialade raporti](#) üks ettepanekuid ministriumitele oli alustada riiklikes arenguplaanides ja investeeringukavades sisalduvate investeeringute puhul kitsamas tähenduses idapiirialadest, sealhulgas kasutada piirkonda eelistatult piloteerimisel. Idapiirialade raporti koostamise käigus avaldus ministriumitel teatav valmisolek kavandada meetmete sees regionaalselt erinevat lähenemist, näiteks piirkondliku eelarvejaotuse, erinevate lävendite, oodatava tulemuse või omafinantseeringu määra kujul.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministrium leiab, et Ida-Virumaa on end juba tõestanud eduka tuleviku tööstuse piirkonnana. Tänu Õiglase Ülemineku Fondile on piirkond üle-euroopaliselt tuntud kui strateegiliste maavarade väärimise piirkond, mis vähendab oluliselt kogu Euroopa sõltuvust kolmandatest riikidest. Piirkonda on tulnud olulised investeeringud kõigest loetletud valdkondadest – ringmajandus, kaitsetööstus, energiapiloteerimine (mh läbi Ida-Virumaa spetsiifilise elektrivõrkude toetuse) jne. Majandus- ja Kommunikatsiooniministrium mõistab vajadust jälgida piirkonna arengut Õiglase Ülemineku Fondi investeeringute valmimisel ja tootmisfaasi käigus. Eesti 2035 strateegia näeb ette väljaspool Harjumaad loodud SKP tõusu ning seetõttu on valdavas enamuses toetusmeetmetes ka Harjumaalt väljas tegutsevate ettevõtete toetused kõrgemad. Majandus- ja Kommunikatsiooniministrium näeb seeläbi investeeringute tegemisel Ida-Virumaa eeliseid, kuid Eesti suurust arvesse võttes ei leia, et toetusmäärad peaksid maakonniti erineva – see looks liig-kompleksse investeerimiskeskonna. Ida-Virumaa on täna tuntud regioonina, kus investeeringud on oodatud nii omavalitsuste kui kohalike poolt.

Kaitseministrium toob esile plaani jätkata Kaitseväge linnaku loomisega piirkonnas. Narva Kaitseväge linnaku rajamine on strateegiline kaitsepoliitiline otsus, mis lisaks sõjalise riigikaitse tugevdamisele suurendab ka riigi kohalolu piirilinnas. Projekt panustab otseselt Ida-Virumaa kriisikindluse ja kaitsetööstuse kohalolu suurendamisse. Lisaks sellele on kaitsetööstus olnud esiplaanil kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu kontekstis, millega luuakse kaitsetööstuspargid Pärnumaal Ermistus ja Ida-Virumaal Põhja-Kiviõlis. Eelvalikualade seast osutusid sobivaks ka alad Läänemaal Piirsalus ja Ida-Virumaal Aidus, kuid need jäid reservi, et vajaduse tekkides ka seal kaitsetööstuse arendamisega edasi liikuda. Riik investeerib kaitsetööstusparkide baastaristusse üle 50 miljoni euro ning parkides tegutsevad ettevõtjad kasutavad kohaliku tööjõudu, tänu millele luuakse piirkonda töökohti ja võimalusi kaitsetööstuse arendamiseks.

Haridus- ja Teadusministrium toob välja, et kutsehariduse vaates on oluline arendada tööturu vajadustega kooskõlas olevaid õpivõimalusi, eelkõige tehnoloogia-, tööstus-, digi- ja roheoskustega seotud valdkondades, ning pakkuda paindlikke õpiteid nii noortele kui täiskasvanutele. Kõrghariduse vaates kavatseb ministrium toetada kõrgkooli suure tööjõuvajadusega valdkondadesse tööjõu ettevalmistamisel ning tööandjatega ja kutseõppeasutustega koostöö tugevdamisel. On oluline, et piirkonnas tegutsevate rakenduskõrgkoolide üksused ja ülikoolide kolledžid pakuksid jätkuvalt kvaliteetset ning võimalikult mitmekesist kõrgharidusõpet. Neil on oluline roll nii kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistide ettevalmistamisel kui ka teadusmahuka ettevõtluse arendamisel koostöös

piirkondlike tööandjatega. Kavandatud tegevused toetavad nii Ida-Virumaa kui ka teiste Eesti regionide arengut ja konkurentsivõimet.

3.3 Suurendada investeeringuid inimestesse, et vähendada kohaliku tööjõu oskuste mittevastavust uutele vajadustele, ning tagada spetsialistide järelkasv. Prioriteediks on ümber- ja täiendõpe, noorte tugevam sidumine piirkonnaga, eestikeelse hariduse kvaliteet, kogukondlik lõimumine, kohalike liidrite ning kogukondade toetamine.

Haridus- ja Teadusministeerium toob välja, et Ida-Virumaa pikaajaline areng sõltub olulisel määral inimkapitali, oskuste ja hariduse arengust. Ida-Virumaa tööjõuproгноos aastani 2035 näitab, et piirkonna suurimateks väljakutseteks on tööjõu vananemine, suur asendusvajadus ning majanduse ümberkujundamisest tulenev vajadus uute oskuste järele. Prognoos rõhutab ümber- ja täiendusõppe, mikrokvalifikatsioonide, digi- ja roheoskuste ning paindlike õpiteede olulisust tööjõuvajaduse katmisel. Samuti tuuakse esile vajadus jätkata arengut toetavate poliitikameetmetega ka pärast õiglase ülemineku fondi rahastusperioodi lõppu.

Haridus- ja Teadusministeerium peab oluliseks, et oskuste arendamise ja elukestva õppe toetamine jätkuks ka järgmisel Euroopa Liidu eelarveperioodil. Samas kavandatakse tulevasi meetmeid Eesti kui terviku arengut silmas pidades, võttes seejuures arvesse piirkondlikke eripärasid ja tööturu arengusuundumusi. Jätakuvalt on fookuses täiskasvanute ümber- ja täiendusõpe, põhioskuste, digi- ja roheoskuste arendamine ning tööandjate, haridusasutuste ja kohalike partnerite koostöö tugevdamine. Lähtuvalt demograafilistest protsessidest on vähenemas noorte osa nii Ida-Viru kui teiste Eesti piirkondade rahvastikus ning seetõttu tuleb aina rohkem tähelepanu pöörata täiend- ja ümberõppele ning ka talendipoliitika meetmetele, et tagada kvaliteetse tööjõu olemasolu.

Ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium nõustub, et Ida-Virumaa tööjõu kohanemisevõime toetamine on oluline, võttes arvesse nii piirkonna majanduse ümberkujunemist, demograafilisi suundumusi kui ka muutuvat tööjõu- ja oskuste vajadust. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium leiab, et kindlasti on oluline jätkata piirkonna täiendus- ja ümberõppe toetamist ka järgmisel eelarveperioodil. Enne uute tegevuste kavandamist tuleb aga tagada käimasolevate meetmete tulemuslik elluviimine ja hinnata nende mõju. Edasiste lahenduste kujundamisse tuleb aktiivselt kaasata piirkonna tööandjad, et koolituspakkumine vastaks tegelikule tööjõu- ja oskuste vajadusele ning töötajad jõuaksid paremini juba olemasolevate õppevõimalusteni. Uute eraldiseisvate õppekavade loomise asemel tuleks eelistada olemasolevate õppekavade paindlikku täiendamist ja ettevõtetega koostöös rakendatavaid õpiteid. Selle põhjal saab analüüsida, kas vajalikke lahendusi on võimalik rakendada olemasolevate üleriigiliste meetmete kaudu, arvestades piirkondlikke eripärasid ja sihistades meetmeid täpsemalt Ida-Virumaa vajadustest lähtudes.

Haridus- ja Teadusministeerium on teinud ettepaneku jätkata Ida-Virumaa haridusasutuste ja haridustöötajate täiendavat toetamist ka järgmisel Euroopa Liidu toetuste perioodil. Ministeeriumi hinnangul vajab eestikeelsele õppele ülemineku reformi püsiv juurdumine piirkonnas pikaajalist ja järjepidevat tuge, et tagada kvaliteetne eestikeelne haridus ning võrdsed võimalused kõigile õppijatele. Järgmisel Euroopa Liidu toetuste perioodil plaanitakse suuremat tähelepanu pöörata äärealadele, et parandada huvihariduse ja noorsootöö kättesaadavust ning suurendada noorte osalust. Seejuures toetatakse ka eestikeelse huvihariduse ja noorsootöö arengut, et aidata kaasa eestikeelsele õppele üleminekule.

Siseministeerium märgib ära kogukonnafondi toetuse, mis on mõeldud kogukondadele, vabaühendustele ja väiksematele korteriühistutele, et arendada koostööd, õppida ühiselt kriisideks valmistuma ning luua või parandada varjumiskohti ja kerksuskeskusi. Toetuse abil

saab ellu viia tegevusi, mis aitavad kogukondadel paremini hakkama saada nii ootamatute kriiside kui ka pikemaajaliste hädaolukordade korral.

Tuginedes muuhulgas õiglase ülemineku fondi piirkondlike algatuste toetusmeetme kogemusele, on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitanud Rahandusministeeriumile taotluse riigiplaanist idapiirialade kogukondliku aktiivsuse ja algatusvõime toetamise rahastamiseks.

3.4 Tugevdada kohalike omavalitsuste jätkusuutlikkust kohalike teenuste säilitamisel ja elukeskkonna arendamisel, innovatsioonikeskkonna arendamisel ning uute investeeringute kaasamisel. Tagada riigi ja Euroopa Liidu kriisikindlust ja toimepidevust toetavates projektides omaosaluse madalam määr Ida-Virumaa kohalikele omavalitsustele.

Ida-Virumaa kohalike omavalitsuste väljakutsed avalike teenuste säilitamisel ja elukeskkonna arendamisel on sarnased teiste kahanemisega kohanevate piirkondadega. Peame oluliseks, et kohalike omavalitsuste tulubaas ning seda täiendavad riigi toetusmeetmed arvestaksid kohalike omavalitsuste erineva võimekusega ning vajadusega kohandada teenuseid rahvastikumuutustest tulenevalt. Märgime, et idapiirialade raport toob välja ettepaneku võimaldada riigiplaani üleriigilistes toetusmeetmetes suuremat diferentseerimist ja madalamat omafinantseeringut idapiirialadel, millega kasvatada nõrgema idapiirialade finantsilist võimekust toetusi kasutada.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on esitanud Rahandusministeeriumile taotluse toetada riigiplaanist idapiirialade asulakeskuste avaliku ruumi atraktiivsuse suurendamist, keskendudes Ida-Viru linnapiirkondadele.

Siseministeerium peab oluliseks nii Ida-Virumaa kui ka teiste välispiiriga külgnevate maakondade püsivat arendamist, et kohapeal oleks tagatud võimalikult kõrge siseturvalisuse tase. Selleks on Siseministeerium loonud 2026. aastal mitmeid meetmeid, näiteks sihtotstarbelise toetuse kohalike omavalitsuste üksustele kriisivõimekuse suurendamiseks, millel on konkreetne mõju ka Ida-Virumaale.

3.5 Suurendada riigi kohalolekut Ida-Virumaal, eriti pidades silmas piiriregiooni geopoliitiliselt tundlikke aspekte, ühtlasi lõpetada riigiasutuste ja -spetsialistide jätkuv väljaviimine Kirde-Eestist.

Peame riigiasutuste ja teenuste kohalolekut piirkonnas oluliseks. Riigiasutuste paiknemisel keskustes üle Eesti on oluline roll töökohtade mitmekesistamisel ja elukoha valikul. Keskvalitsuse otsustest sõltuvate töökohtade ja teenuste puhul on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium koostanud [soovitusliku juhendi riigiasutuste kontaktteenuste paiknemise muudatustega kaasnevate mõjude hindamiseks](#), mis aitab hinnata paiknemise muudatustega kaasnevaid mõjusid. Ida-Virumaal on ka mitmeid häid näiteid, kus viimastel aastatel on riigi kohalolek piirkonnas suurenenud. Näitena võib Siseministeeriumi valitsemisalast tuua Narva-Jõesuu Frontexi piirkondliku juhtimiskeskuse, mis valmis 2025. aastal. Täiendavalt on arutatud võimalusi Frontexi kiirreageerimise üksuse alaliseks paigutamiseks Narva, samuti Sisekaitseakadeemia, Frontexi ja idapiiriga seotud laiendatud koostööd. Samuti tagab püsivalt riigi kohalolu piirkonnas Sisekaitseakadeemia.

3.6 Tugevdada Ida-Virumaa elukeskkonna kvaliteeti ja piirkonna atraktiivsust spetsialistidele, sealhulgas noortele peredele ja uutele elanikele mõeldud riiklikult toetatud eluasemepoliitika kaudu. Toetada kaasaegsete üürimajade, taskukohaste elamispindade ja terviklike elukeskkonna arenduste rajamist piirkondadesse, kus töökohtade loomine ja investeeringud eeldavad kvalifitseeritud tööjõu olemasolu.

Kliimaministeerium, kes vastutab riigi eluasemepoliitika eest, ei pidanud võimalikuks Euroopa Liidu eelarveperioodi 2028–2034 vahendite kavandamise praeguses etapis esitatud ettepanekute osas täpsemaid selgitusi anda. Ministeerium kinnitas valmisolekut võimaluse korral ettepanekutega meetmete kavandamise edasistes etappides arvestada ning kaasata meetmete kujundamisse ka kohalikud omavalitsused.

3.7 Luua Ida-Virumaa jaoks eraldi finantsinstrumendid ja riskijagamise meetmed investeringute toetamiseks piiriregioonis, sh riiklikud garantiid, madalama omafinantseeringu võimalused, ning laiendada MES-i ja EIS-i laadseid meetmeid ettevõtluse, eluasemete ja strateegiliste investeringute toetamiseks.

Peame väga oluliseks riiklike finantseerimisasutuste pakutavate finantsinstrumentide rakendamist Ida-Virumaa piirkonnas, seda nii investeringute tegemisel ettevõtete poolt kui noortel peredel, spetsialistidel ja uutel elanikel elamispinna ostu, remondi või ehitamise võimaldamisel. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on töötanud välja eelnõu maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmiseks, mis toetab Maaelu Edendamise Sihtasutuse rakendatava eluaseme kaaslaenu pikaajalist ja jätkusuutlikku rakendamist.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on andnud teada, et võtavad ettepanekut arvesse uute finantsinstrumentide väljatöötamisel ja toetusskeemide arendamisel. Samuti on nad rõhutanud vajadust parandada idapiiri liikmesriikide ligipääsu Euroopa Liidu kesksetele finantsinstrumentidele, et tagada nende parem kättesaadavus ning arvestada piirkonna eripäraste julgeoleku- ja majandusriskidega.

Olulise sisendi turutõrgete väljaselgitamiseks nii valdkonniti (nt ettevõtlus, elamumajandus, kaitsevaldkond, põllumajandus) kui ka piirkonniti ning soovitusel investeerimisstrateegia kujundamiseks annab Rahandusministeeriumile käimasolev Euroopa Liidu eelarveperioodil 2028-2034 kavandatavate rahastamisvahendite eelhindamine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hendrik Johannes Terras

Regionaal- ja põllumajandusminister

Teadmiseks: Riigikantselei, Haridus- ja Teadusministeerium, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium

Kaire Luht

5885 1371 kaire.luht@agri.ee

Rainer Eidemiller

5558 8546 rainer.eidemiller@agri.ee

Tarmo Kivi

5885 1476 tarmo.kivi@agri.ee

Andres Heldring

611 3106 andres.heldring@agri.ee